

Uw inbreng voor onze nieuwe werkagenda

Augustus – oktober 2019

Wat leeft er op het gebied van volksgezondheid, zorg en samenleving? Met welke thema's moet de RVS zich de komende jaren bezig houden? Het zijn de vragen waarover wij ons oor de afgelopen maanden te luister hebben gelegd. Via focusgroepen, individuele gesprekken, via een digitale raadpleging en op onze jaarlijkse conferentie van 10 oktober jl. Met als doel een nieuwe werkagenda voor de komende jaren die aansluit bij de belangrijkste opgaven van nu.

Ook u heeft met ons meegedacht. Via deze weg willen we u nogmaals hartelijk bedanken. Ook delen we graag een aantal inzichten die wij ter harte nemen. De komende maanden vertalen we deze naar onze nieuwe werkagenda. Zodat we bij de start van het nieuwe jaar, in januari 2020, uit de startblokken kunnen. Uiteraard houden we u ook dan op de hoogte.

Met vriendelijke groet,

Jet Bussemaker

Voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving

Hoe hebben we inbreng opgehaald?

Raad ↩
Volksgezondheid
& Samenleving

VIJF THEMA'S

waarlangs wij het gesprek zijn aangegaan

Verschillen in de samenleving

Vakmanschap en werkplezier in de zorg

Schurende stelsels

Grenzen aan genezen en verbeteren

Gezonde en sociale leefomgeving

Raad ↩
Volksgezondheid
& Samenleving

Ranking the Topics

- Digitale raadpleging onder burgers, patiënten, zorg- en hulpverleners, managers en bestuurders in zorg en sociaal domein
- 10,127 reacties

In gesprek met veld en praktijk

- Laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond (i.s.m. Pharos)
- Kunstenaars, designers, architecten en ruimtelijke professionals
- Vrijwilligers van de Voedselbank
- Senioren* en ouderenorganisaties (i.s.m. KBO-PCOB)
- VeRS, het jongeren-netwerk van de RVS
- Jongeren meteen chronische aandoening (i.s.m. FNO Zorg én Perspectief)
- Dialoogbijeenkomsten met stakeholders en kennisorganisaties in zorg en sociaal domein

In gesprek met onze opdrachtgevers

- Ministerie van VWS
- Ministerie van BZK, SZW en OCW
- Vaste Commissie VWS van de Eerste en Tweede Kamer*
- Netwerk Directeuren Sociaal Domein
- Vereniging Nederlandse Gemeenten*

RVS conferentie 10 oktober 2019

- In dialoog met professionals, patiënten, bestuurders en beleidsmakers
- Meedenken in werksessies en via een inspiratiemarkt

*: deze gesprekken vinden de komende maand plaats

I. Brede digitale raadpleging

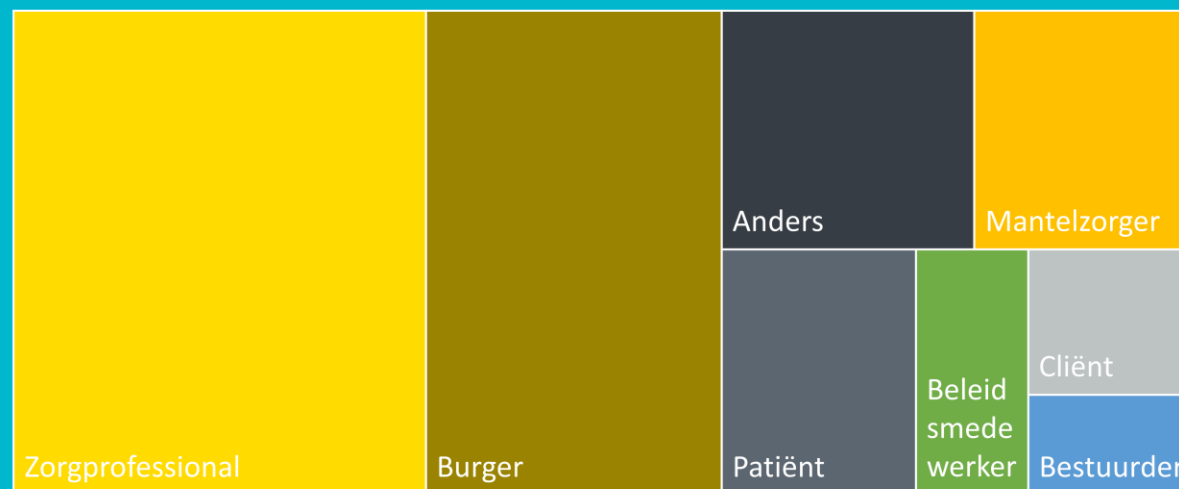

Raad ↙
Volksgezondheid
& Samenleving

10.127
RESPONDENTEN

RESPONDENTEN

SECTOR

De top vijf van alle respondenten

Vakmanschap en werkplezier in de zorg

Schurende stelsels

Grenzen aan genezen en verbeteren

Verschillen in de samenleving

Gezonde en sociale leefomgeving

De top vijf per thema (1)

Verschillen in de samenleving

Een gezonde start voor alle jonge kinderen

Aandacht voor gezondheid en welzijn in het onderwijs

Passende kansen op inkomen en werk

Mensen of gezinnen met meerdere (complexe) problemen

Diversiteit en variëteit in zorg en ondersteuning

Vakmanschap en werkplezier in de zorg

Betekenisvol werken in de zorg

Samenwerking tussen informele zorg en zorgprofessionals

Nieuw vakmanschap en professionaliteit in zorgopleidingen

Omgaan met technologische ontwikkelingen in het werk

Waardering van generalisten en 'streetwise' professionals

De top vijf per thema (2)

Schurende stelsels

De stem van burgers en patiënten bij het maken van keuzes

Behoud van solidariteit bij stijgende zorgkosten

Regie in het aanbod van zorg en ondersteuning

Grens tussen zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid

De balans tussen samenwerking en concurrentie

Grenzen aan genezen en verbeteren

De prijzen van geneesmiddelen

Het gesprek over achteruitgang en de dood

Maatschappelijk belang van medisch-wetenschappelijk Onderzoek

Dragen van de kosten van zorg zonder medische noodzaak

De belofte van biomedische technieken en genetica

De top vijf per thema (3)

Een gezonde en sociale leefomgeving

Een gezonde, groene leefomgeving

Investeren en sturen op preventie

Inclusieve woonvormen en wijken

Ruimte voor initiatieven van burgers

Verbindingen tussen groepen in de samenleving

Een paar andere suggesties

“Er zijn zo'n 3 - 4 miljoen alleen levenden. Dat aantal groeit. Hoe gaan die zich redden?”

“Inzetten op gezonde lucht en een gezond leefmilieu voorkomt gezondheidsklachten.”

“Als we mensen willen behouden voor het werken in de zorg, dan zal het salaris fors omhoog moeten. Leraren klagen wel, maar verpleegkundigen verdienen 1000 euro minder per maand!”

“Hoe blijft de zorgsector een interessant werkgebied?”

“Minder marktwerking in de zorg!”

“De overheid moet keuzes maken in zaken die we collectief willen vergoeden. Nu wordt vaak de kaasschaaf methode toegepast.”

“Vergeet de ggz niet. Het gaat niet alleen om somatische zorg!”

“Ik vond het lastig de sterren te verdelen. In mijn ogen zijn ze allemaal 5 sterren!”

II.

In gesprek met veld en praktijk

Raad ↩
Volksgezondheid
& Samenleving

“Besteed aandacht aan de complexe problemen van mensen aan de onderkant van de samenleving”
(Denktank NDSD)

“Professionals moeten ingewikkelde onderwerpen op een makkelijke manier kunnen uitleggen”
(Focusgroep laaggeletterden)

“Kijk ook gericht naar de werkdruk in de jeugdzorg”
(Denktank NDSD)

“Stel je werken in de zorg over 30 jaar voor. Hoe kan er ingespeeld worden op de verwachtingen van (jonge) zorgverleners?” (VeRS)

“Kennis is meer dan ‘wetenschap’. Ervaringskennis is nog te veel onderschat. Hoe kunnen we hier meer recht aan doen?”
(Dialogbijeenkomst stakeholders)

“Professionals kunnen niet altijd even goed omgaan met lager opgeleiden zoals wij”
(Focusgroep laaggeletterden)

“Geef een plek in de samenleving voor kwetsbaarheid van verschillende groepen. Betrek ze erbij. Voorkomen kloven en gettovorming.”
(Dialogbijeenkomst stakeholders)

“Wijkbewoners krijgen veel stress van de complexiteit van instanties. Er is een persoonlijk aanspreekpunt nodig.”
(Focusgroep Buurthuis De Speler)

“Waar moet een wijk aan voldoen die voor alle leeftijden interessant is?”
(Dialogbijeenkomst stakeholders)

“Maak een betere verbinding tussen het sociale en het ruimtelijke domein.”
(Denktank NDSD)

“Het is de opgave om mensen te verleiden naar buiten te gaan”
(Focusgroep ontwerp, kunst en ruimte)

“Er is meer regionale ordeningskracht is nodig. Niet een nieuwe herindeling, maar andere taakverdeling.”
(Dialogbijeenkomst stakeholders)

“Mensen in armoede horen aan de ene kant voortdurend over nieuwe, dure medische behandelingen. En aan de andere kant ervaren ze weinig aandacht voor hun problemen. Hoe blijft de zorg ook voor en van hen?”
(Gesprek vrijwilligers Voedselbank)

“Er moet bewustwording komen van het ouder worden. Dat is niet alleen belangrijk voor de persoon die ouder wordt, maar ook voor zijn of haar omgeving.”
(Gesprek met ouderenorganisaties)

III.

Conferentie 10 oktober 2019

Raad ↙
Volksgezondheid
& Samenleving

Werksessie 1. Verschillen in de samenleving

“Welke verschillen te omarmen, welke te problematiseren, en tegenover welke moeten we onverschillig staan?”

“Hoe durven we meer verschil te maken? Moeten we ongelijke gevallen gelijk behandelen en gelijke gevallen ongelijk behandelen?”

“Kan de RVS manieren aanreiken om het gelijkheidsdenken los te laten het bevorderen van durf tot meer differentiatie?”

“Verskil durven maken – maar geen willekeur. Voorbij “ik-heb-recht-op denken”

Werksessie 2. Vakmanschap en werkplezier

Er ontbreekt visie!

- Teveel focus op wat mis gaat, te weinig op wat goede zorg betekent en hoe dit wordt vormgegeven in de praktijk
- Te vaak worden trucjes als 'zelfsturende teams' toegepast zonder deze voldoende te borgen in de organisatiestructuur

Wat beter kan:

- Accepteer dat de krapte op de arbeidsmarkt niet in één keer op te lossen is; denk in kleine deeloplossingen
- Breng proportionaliteit aan in de manier van verantwoorden en de inrichting van de zorgpraktijk
- Kijk naar onderliggende principes in een organisatie die werken aan vertrouwen mogelijk maken. Zoek verbinding en dialoog: vertrouwen is kwetsbaar

Werksessie 3. Schurende stelsels

- Problemen zitten vooral bij de overgangen tussen stelsels.
- Overgangen zijn te abrupt of juist te traag.
- Verschillende systemen creëren perverse prikkels. Afstemmen en regelen kost enorm veel tijd.

Het leed dat broodsmeren heet
“De wijkverpleegkundige ziet dat een cliënt niet meer in staat is zijn boterhammen te smeren. Deze hulp mag/kan de wijkverpleegkundige niet geven en dus moet zij een indicatie bij het CIZ aanvragen. Binnen 2 weken komt het CIZ voor de indicatiestelling. Daarna duurt het maximaal 6 weken voordat een indicatie wordt afgegeven en de cliënt de zorg kan krijgen. In de tussentijd hoefde de cliënt kennelijk niet te eten?”

Hoe verder?

Rigoureuze verandering (naar één systeem), of
Aanpak van knelpunten (geen enkel stelsel is perfect)

Wat kan de RVS bijdragen?

→ Een nieuwe bouwtekening maken
→ Suggesties doen voor renovaties

Werksessie 4. Grenzen aan genezen en verbeteren

Leven met taaislijmziekte

“Een continue strijd”

“Steeds alleen maar bezig met je lijf in leven houden”

“Wil ik dit wel? Misschien niet op deze manier”

“Ik wilde die vraag kunnen stellen”

“Ik moest er zelf over beginnen, artsen deden het niet”

Betekenis voor de zorg

“Je bent er juist als arts voor om die vraag te bespreken: wat maakt het leven voor jou de moeite waard”

“Vechten is niet de goede taal”

“Geluk als beste uitkomstmaat?”

“Is dit voldoende onderdeel van zorgopleidingen?”

“De zorg moet dichtbij patiënten blijven”

Werksessie 5. Gezonde en sociale leefomgeving

De gezonde wijk van de toekomst?

“Zoek naar nieuwe vormen van cohesie, en speel in op waar energie zit – zoals de transitie naar duurzaamheid”

“Begin lokaal. Elke wijk is anders. En wijken zijn constant in ontwikkeling. Dat biedt kansen en risico's. Speel daarop in.”

“Creëer de fysieke omstandigheden om meer de deur uit te gaan. Bijvoorbeeld: minder parkeerplekken en meer groen”

“Is de wijk altijd het juiste niveau? Denk ook aan de straat, het woonblok, de stad, de regio”

“Breng mensen en middelen samen. Daar zit enorm veel potentieel.”

Werksessie 6. Acute zorg

Het huidige spoedzorgstelsel vanuit verschillende perspectieven of persona's:

“Het patiëntperspectief is niet hetzelfde als een burgerperspectief. Voor de patiënt moet spoedzorg van de best mogelijke kwaliteit zijn. Voor de burger is het vaak belangrijker dat zorg dichtbij goed is”

“Het concept ‘regio’ is nuttig, maar werkt ook belemmerend. Elke regio kent grenzen en zorgt mogelijk voor nieuwe coördinatieproblemen.”

“De roep om regie is begrijpelijk, maar regie is vaak erg gedifferentieerd. Veel verschillende hebben op onderdelen regie. Regie door één partij is daarom ingewikkeld. Het is de vraag of het ervaren problemen zal oplossen”

Andere suggesties op de inspiratiemarkt

“Geef gemeenten en buurtverenigingen meer middelen om innovatie in woningbouw mogelijk te maken”

“Let erop dat ‘gewone dingen’ in het stelsel mogelijk blijven, zoals mantelzorg en sport.”

“Zorgverzekeraars worden zo makkelijk neergezet als ‘de vijand’. Zoek contact!”

“Aandacht voor gezondheid en welzijn op scholen! Maak leerlingen bewust dat wat ze in hun lijf voelen vaak veroorzaakt wordt door emotionele stress.”

Namens de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving danken wij u hartelijk voor uw inbreng. Zodra onze nieuwe werkagenda is gepubliceerd ontvangt u uiteraard bericht van ons. Graag zetten wij ons gesprek ook de komende jaren voort!